

Sevim Ak

Resimleyen Gözde Bitir Tufan

Melo

9. basım

Sevim Ak MELO

Resimleyen: Gözde Bitir Tufan

Yayın Koordinatörü: İpek Şoran
Editör: Mehmet Erkurt
Kapak ve İç Tasarım: Gözde Bitir Tufan
Tasarım Uygulama: Güldal Yurtoğlu

1. Basım: 2017
9. Basım: 2000 adet, Ekim 2023
ISBN 978-975-07-3503-5
© Can Sanat Yayınları A.Ş., 2017
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak
kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni
olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Can Sanat Yayınları Yapım ve Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.
Yayıncı Sertifika No: 43514
Maslak Mh. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza No: 9/25 Sanyer, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 Faks: 252 72 33
cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com

Baskı ve Cilt: Vizyon Basımevi Kâğıtçılık Matbaacılık
ve Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti.; Sertifika No: 52098
Adres: Beylikdüzü O.S.B. Mah. Orkide Cad.No:1/Z
Beylikdüzü - İstanbul

Bu kitabın sahibi:

.....

Sevim Ak

Samsun'da doğan Sevim Ak, 1976'da Yıldız Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği'nden mezun oldu. Biyokimya uzmanlık eğitiminin ardından yirmi beş yıl Heybeliada Sanatoryumu'nda ve özel kliniklerde çalıştı. 'Oyun oynamaya' benzettiği yazma tutkusu öğrencilik yıllarına uzanan Sevim Ak'ın ilk öyküsü 1985'te, Cumhuriyet gazetesinin pazar ekinde yayımlandı. İlk çocuk kitabı *Uçurtmam Bulut Şimdi* (1987), yayımlandığı yıl Akademi Kitabevi Çocuk Edebiyatı Öykü Ödülü'nü kazandı. *Düşlere Sobe* adlı çocuk oyunu İstanbul Şehir Tiyatroları'nda, *Horoz Adam* ve *Korsan* adlı kitabından aynı adla uyarlanan oyun da Ankara Devlet Tiyatroları'nda sahnelendi. *Horoz Adam* ve *Korsan*, aynı zamanda Uluslararası Çocuk ve Gençlik Kitapları Kurulu'nun (IBBY) "Engelli Çocuk ve Gençlere Dair Göze Çarpan Kitaplar" kataloğuna seçildi. 2000-2007 arasında, İLKİYAR Vakfı'nın Gezici Projeleri kapsamında, ODTÜ'nün desteğiyle 160 yatılı bölge okulu ve 30 köy okulunda gerçekleştirdiği öykü okuma ve yazma etkinliklerindeki anı ve izlenimlerini, *Güneşin Çocukları* adlı kitapta topladı. Bu etkinliklerin sonuçları Fransa'da *Lignes D'Ecrites*'ün çeşitli sayılarında da yayımlandı. Çocuklar için otuzdan fazla kitap kaleme aldı. Bazı kitapları Almanca, Arapça, Korece ve Felemenkçe'ye çevrildi. *Kırk Şemsiye* adlı resimli öykü kitabı, Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği (ÇGYD) tarafından 2006 yılının En İyi Resimli Kitabı seçildi. 2009'da Astrid Lindgren Anma Ödülü, 2012'deyse Hans Christian Andersen Ödülü gibi çocuk edebiyatının Nobel'i kabul edilen, iki prestijli ödüle aday gösterildi. Televizyon çocuk programları için senaryolar, *Leylak Kardeş* adlı animasyon dizisi için öyküler yazdı. Edebiyatta 35. yılını kutladığı 2023'te, Troya Folklor Araştırmaları Derneği'nin düzenlediği Troya Kültür Sanat Ödülleri kapsamında Oğuz Tansel Çocuk Edebiyatı Ödülü'nün sahibi oldu. Çocukların sorunları üzerine düşünürken kendini hep yeni bir kitabın içinde bulan Sevim Ak, İstanbul'da yaşıyor. Şehrin özellikle çok sevdiği sokaklarında ve adalarında, kedilerin ve martıların eşliğinde bambaşka hayatları ve hayalleri öyküleştiriyor.

Yazarın yayınevimizden çıkan diğer kitapları:

AZ BUÇUK TEO
BABAMIN GÖZLERİ KEDİ GÖZLERİ
ÇİLEKLİ DONDURMA
DALGALAR DEDİKODUYU SEVER
DOMATES SAÇLI KIZ
DÖRTGÖZ
ESKİLER ALIRIM
GAZETE FISILTILARI
GEMİCİ DEDEM
GÖKTE BİRİ VAR
GÖZLERİNDE GÜNEŞ VAR
HORUZ ADAM VE KORSAN
KARŞI PENCERE
KIRIK ŞEMSİYE
KUŞLU KÖY
KÜÇÜK SIRLAR
LODOS YOLCULARI
MAHALLE SİNEMASI
PEMBE KUŞA NE OLDU
PENGUENLER FLÜT ÇALAMAZ
PUF, PUFPUF, CUF, CUFCUF VE CİNO
PULDAN TAŞTAN LAHANADAN
SAÇLARINDA SORU İŞARETLERİ
SAKIZ KIZIN GÜNLERİ
SEN, BEN, ELMA AĞACI
SICAK ÇİKOLATALI YOLCULUKLAR
SİRK KIZI
ŞARKINI DENİZLERE SÖYLE
TOTO VE ŞEMSİYESİ
TOTO'NUN SINIFI
UÇURTAMAM BULUT ŞİMDİ
VANİLYA KOKULU MEKTUPLAR

Selen'e

*Balık Tarlası Sokağı denize dik iner.
Geçmişte çocuklar güne balık
öpücükleriyle başlarmış.*

Balık Tarlası Sokağı denize dik inen bir sokaktır.

Denizin balık kaynadığı zamanlarda balıklarla çocukların arkadaşlıkları masal anlatıcılarına konu olmuş. Çocuklar sabahları yüzlerini deniz suyuyla yıkamak için yokuş aşağı koşarlarmış. Güne balık öpücükleriyle başlamayı uğur sayarlarmış çünkü.

Kıyılara biriken çocukların ısıklarıyla şarkıları birbirine karışmış. Her balık hangi ses kendini çağırır bilirmiş. Kulağına arkadaşının çağrısı kaçan balık, zilli-çanlı şalını kapalı oyuncu gibi sahile akın edermiş.

O yıllarda çocuklarla balıklar arasında sayısız dilin türediği söylenir. Sözlü, müzikli, işaretli ama hepsi de yürekten diller. Bugün çoğunu hatırlayanların sayısı bir elin parmaklarını geçmez. İş, okul derken başka semtlere taşınan ve anılarının sokaklarında dolaşmaya gelmeyenleri bilmiyoruz. Sim ile Zülüş doğdukları bu sokağı terk etmeyen iki kardeş. Günlük çay sohbetlerini, içinden balıklar geçen anılarla süslemeye bayılırlar. Dinleyen bitişiğindeki omzunu çarpar, göz kırpar.

Eee... Gençleri inandırmak zor. Bugünkü deniz nasıl, o günlerin denizi nerede?..

Dilbalığı Poçi, Sim'in gece gördüğü rüyaları dinlemek için sabah erkenden kıyıya yanaşmış. Kız onun avucuna bırakacağı gökkuşağı renkli, minik, camsı taşları yüreği ağzında beklemiş. Poçi'nin gezindiği yerleri tuzuyla, kokusuyla en iyi bu taşlar anlatmış.

Zülüş'ün dostu Kora adlı izmarit balığıymış. Ara sıra yumurtalarından birkaçını çocuğa getirmiş. O da akvaryumunda yavruların şişmanlamasını sevgiyle seyreder, zamanı gelince de onları denize salarmış.

Balık Tarlası Sokağı'nın büyükleri, ekmeklerini fokur fokur balık kaynayan denizden çıkarmayı hiç düşünmemişler. Balıklarla çocukların dostluklarını bozmamış, türlerini uzun yaşatmak için çaba göstermişler. Vitaminli sebze toplarını, kaliteli yemleri, ev ekmeklerini... balıklara sunma yarışına girişmişler. Hafta sonları denizin kıyısına elbirliğiyle kurulan sofralardaki yiyeceklere balıkları ortak etmişler. Mavilerin mavisini suda deniz canlılarının çoğalışını, şarkılı türkülü zıplayışlarını tutkuyla seyretmişler.

*Melo adındaki küçük kız,
bugünün denizinde sevimli bir balıkla
göz göze gelmeyi başardı.*

Melo, Balık Tarlası Sokağı'nın ikinci kuşak çocuklarından. Kocaman yosun gözlü, kumral, süpürge saçlı, fındık göbekli, çalı bacaklı, çekingen bir kız. Balıklarla insanlar arasındaki mucizevi öyküleri işite işite büyüdü. Sekiz yaşından gün alıyor. Denizden balık taşıdığı zamanlara tanık olmadığı için, anlatılanları masal sandı. Balık sürülerinin denizi neden terk ettiklerini çıldırması merak etti, ancak bir türlü öğrenemedi. Hafta sonları kahvaltıya gittikleri Deniz Kafe'de gözleriyle balık avına çıktı. Ama nerde? Bir küçük istavrit bile yakalayamadı.

Kayalıkların dibindeki bulanık, yosunlu suda küçük kara balık sürüsünü gördüğü gün sevinçten delirecekti. Elini kolunu salladı, ıslık çaldı, başını çevirip ona bakan bir yavru çıkmadı. Boynunda asılı mızıkasını dudağına götürdü. Yarım yamalak bildiği yaz şarkısını çaldı. Sürü, yağlı bir balığın peşinden tutkuyla koşturdu. Melo'nun avucunun içine gizleyerek çaldığı müziği kimse duymadı.

Sonunda, güneşli bir pazar günü küçük kız, yeşil-mavi solungaçlı, dantel kuyruklu bir balığa kendini

gösterebildi. Balık ona, bir tanıdığına aylar sonra rastlamış gibi özlemle baktı, ağzından pıtır pıtır baloncuklar çıkardı. Melo düşlerini gerçek eden bu balığa o dakika Pıtır adını koydu.

O günden beri, yanına gitmeye can attığı bir balık dostu var. Konuşmaya doyamadığı, iç sıkıntısını gideren, dinlemeyi bilen... Alınganlıklarını, beceriksizliklerini, hayal kırıklıklarını odasındaki yastıklara anlatırdı. Şimdi Pıtır'la dertleşiyor. Ellerinin ritmik vuruşunu duyan Pıtır'ın dans eder gibi kuyruğunu oynatışına bayılıyor. Kuyruğa işli dantelsi motifler bile ona aşkla bağlanmasına yetiyor.

Teyzesi Sim'in eski zaman balıklarının çeşitliliğini anlatışını can kulağıyla dinliyor artık.

Kadın, çocuğun, "Peki, şimdi neredeler?" sorusuna yanıtını nedense sık sık değiştiriyor.

Gün geliyor, "Çocuk şarkılarını bastıran büyük bir orkestranın müziğine kapılıp uzaklara gittiler," diyor.

Başka bir gün, "Karşı sahillerdeki yemek fabrikasının atıklarıyla beslenmenin büyüüne kapıldılar," diyor.

Aklına esiyor, "Bir film kahramanı şimdi onlar," diyor.

Melo, "Üzgün müsün?" sorusuna, "Senden daha güçlüler bazen elinden varını yoğunu sezdirmeden alabilirler. Balık da ne ki..." yanıtını alınca, eli ayağına dolaşüyor.

Bu sözün anlamını her gün başka türlü yorumluyor.

Ptır bir gün alkışlarına karşılık vermezse ne düşünecek? 'Senden bıktım,' anlamını mı çıkaracak? Kendisinden becerikli ve sevimli bir dost bulduğunu mu sanacak? O gittikten sonra hayatı, renklerini birer ikişer kaybedecek mi?

'Güçlüler' sözü Melo'nun kulağını tuhaf bir şekilde çınlatıyor. Kendi zayıflıklarını biliyor. Aşmaya çalışacağıın derken, abartıp altında eziliyor.

Zayıflıkları neler mi?

İkinci katın penceresinden aşağıya bakamıyor. Başı dönme dolap gibi dönüyor...

Öğretmen adını seslendiğinde elleri kendiliğinden titremeye başlıyor...

Teyzesi, "Çayımı getir," dese, çayı tabağına boca etmeden getiremiyor...

Yeni giydiğı şortunu bir saat geçmeden lekelemese rekor kıracak...

Yüz parçalık yapbozun yarısını tamamlayabilse bir mucize gerçekleşecek...

Tostunu yakmadan pişirmeyi henüz başaramadı...

Ayakkabılarının bağlarına takılıp düşmede üstüne yok!..

Erik ağacından kaç kez yuvarlandığını anımsamıyor. O kadar çok ki!..

'Güçlü kişi elimden neleri alabilir?' sorusu kafasına takılıyor bazen. Sırtını yasladığı güçlü kişiler gözünün önünden tırıs tırıs geçiyor. Sıranın başında annesi var. Tepesi atana kadar kızını koruyacağından emin. Peki, ya canına tak dediği anlarda, o ne der?

"Elime bir kamera, bir kayıt aleti alsam... dünya gezisine çıksam."

Ah, bir televizyon yapımcısı anneyi keşfetse, ailenin hayatı neye döner, gör bak...

Hele hele, "Evde yüzümü zor görürsünüz valla," diye nutuk atmaya başladı mı, baba siner mi?

"Şirketin Afrika bürosuna iyi İngilizce bilen eleman aranıyor, Zülüşcüğüm. Çok istedim ama antropoloji okuyamadım. Bari elime fırsat geçmişken Afrika kabilelerini yakından gözleyeyim," diye başlar.

Sırtını yasladığı iki güçlü kişi alır başını giderse, Melo ne yapar? Evini, odasını, yatağını, sır defterlerini bırakır, yabancı ellerden mi medet umar?

Benzer durumdaki çocuklar büyükannelelerinin yanına taşınır. Melo'nun bu şansı geçen yıl elinden kaçtı. Büyükanne bir yıldır huzurevinde, üstelik hasta.

Dayısı yurtdışında, halası doktora tezini yazmak için gece gündüz kütüphanede sabahlıyor.

Bavulunu hazırla Melo! Haydi, yetiştirme yurduna...

Ehem, kühem...

Melo sıkıştı mı, başını sinek kovar gibi silkeliyor.
Varını yoğunu elinden sessizce alabilecek güçlü kişileri düşünmeyi başka zamana erteliyor.

*Melo'yu tanımak isterdiniz değil mi?
Küçük kız karmaşık işleri sevmiyor.
Onunla birkaç saat geçirenin, bu
özelliğini keşfetmemesi olanaksız.*

Melo kendi kendini mahalledeki çocukların en yeteneklisi ilan etti. Günün birinde ödül basamağına çıkarsa, göğsünden koskocaman bir beceriksizlik madalyası sarkacak.

Aslına bakarsanız, arkadaşlarının arasında en meraklısı o. 5300 yıllık buzul mumyasının dövmeleri, ok kılıfının modeli, dişlerinin sayısı arkadaşlarını milim ilgilendirmez. Melo bu haberi bir gazetede okur, başka gazetelerde, dergilerde izini sürer. Hem uyku tulumu, hem mont, hem müzik çalar işlevi gören piknik örtüsünün resmini görmesin, o dükkân senin bu dükkân benim arar. Tuhaf ama yararlı icatlar düşünür. Göbek yapmayan çikolata, yarısı erik yarısı armut yüklü ağaçlar, sınavda kopya veren akıllı saatler... El becerisi gelişmiş kişilere hayrandır. Ağaç kabukları ve yapraklarla heykeller, rüzgârda şarkı söyleyen metal kuklalar, koli kartonlarından korkutan maskeler yapabilmeyi çok ister. Ama yalnızca hayallerinde. Ona sorsanız, el attığı her iş derisine yapışıp kalır. Derisini sıyırıp atamayacağına göre, o da elindeki yok etmeye çalışır.

Masa tenisi kulübüne yazılışından başlayayım. Topu üst üste üç kez ıskaladığınız ilk karşılaşmada, seyirciler sizi kahkaha yağmuruna tutarsa ne yaparsınız? Bir sonraki atışlarda topa iyice odaklanmak yerine Melo kemirgen düşüncelerle boğuşur. Keşke o dakika “görünmezlik tozu” onu silip götürse. Keşke genlerinde güçlü mü güçlü büyücülük özellikleri olsa, hatta kendisinde doruk noktasına ulaşsa...

Pinpon toplarının ehlileşeceğinden umudunu yitirdiğinde, çevresine bakışı değişir. Dışarıdan suskun, silik, ancak mırıltı şeklinde konuşur görüntüsü veren kız, iç dünyasında bir deprem yaşamaya başlar. Toplar onun istediği gibi davranmıyorsa, gereken yapılacak! Hepsi yok edilecek! Görünmezler Ülkesi'ne yollanacak! Çirkin bir çıkıntıyı görmezsek rahatsız da olmayız, değil mi? Melo takılmış plak gibi dur duraksız aynı sorunun yanıtını düşünür: Pinpon toplarını nereye gömerse rahat yüzü görebilir?

Babasının son aldığı topları Perilerin bahçesindeki kuyunun arkasına gömdü. Raketi de istasyonun yakınındaki açık bir pencereden içeri bıraktı.

Tamamlayamadığı iki yüz parçalık yapbozlardan bir kurtuluş yolu da bulur elbet. Sınıf arkadaşı Tinti, çözülmesi üstün yetenek isteyen yapbozları hangi kırtasiyeciden bulup çıkarıyor acaba? Çalışma masasının neredeyse ortasını kaplayacak kadar büyük ve karmaşık şey Melo'nun keyfini kaçırmaya yetiyor.

Kendi en çok parçalı desenleri çözmeyi seviyor diye arkadaşını da felaket derecede sıkıcı oyuna ortak etmenin anlamı var mı?

Melo karmaşık işleri sevmiyor işte. Onunla birkaç saat geçirenin, bu özelliğini keşfetmemesi olanaksız.

Hiç çaba göstermediğini söylemek yalan olur. Arkadaşının hatırına, yapbozu yaydığı masanın başına günde beş dakika oturdu, tüm dikkatini ünlü ressam Van Gogh'un *Yıldızlı Gece* tablosunu oluşturmaya verdi. Aradan on gün geçip de parçaların onda birini bile yerleştiremeyince, artık bu baş belasından kurtulmanın zamanının geldiğini anladı. Fırtınanın çıktığı gün masayı balkona çıkardı. Rüzgârın her parçayı ayrı ayrı götürüşünü zevkle seyretti.

“Eskimiş oyuncakların yerine yenisini almaktansa, kendin yapmayı öğrenmek ister misin?” sözü ilk başta eğlenceli gelmişti.

Halasının götürdüğü oyuncak atölyesine torpille giren yaşı en küçük çocuktur. Beş dersin sonunda bacakları kesik, bir kolu aşağıda, öteki yukarıda, elbisesi delik deşik bir korsanla eve dönmek ağırlığına gitti. Bir marketin önünde bekleyen bebek arabasındaki battaniyenin altına oyuncaklarını sokuşturdu.

Yeşil başlı ejderhaya dönüştüremediği krepon kâğıdını didik didik ettiği günü unutabilmeyi de çok isterdi.

Hele Sumo'nun evine hayal kurma oyunu oyna-

maya gittiği ilk günün heyecanı gözünün önüne geldikçe, balkona çıkıp uzaktaki dağlara doğru bakıyor. ‘Dağların gerisinde ne var?’ oyunu sırasında başına gelenlerin görüntüleri içini daraltıyor. Arkadaşının çamaşır yıkayan robotunun bacağı nasıl elinde kalmıştı öyle! Aklına hiçbir şey gelmeyince, gerginlikten robotun koluna asıldığını sonradan fark etmişti. Sumo o sırada içeriden meyve getirmeye gitmişti. Melo robotu oyuncak sepetine bıraktı, bacağı saksının toprağına gömdü.

Kimse bu kayıp parçaların esrarının gerisinde onun gizlendiğini anlayamadı. Çünkü o sakarlığının yanında çekingen ve korkaktı da. Kuralların dışına çıkamaz, şüphe çeken bir işe yeltenemezdi.

Annesi Zülüş Hanım kızının beceriksizliklerini kendine güvensizliğine bağlıyor. “Elimi hangi işe atsam başarırım,” sözünü içinden kırk kere söylese sorununun çözüleceğine inanıyor. Kızı hiçbir işe eli titremeden başlayamaz. Onun gözünde, yavaş programlanmış bir biyonik varlıktır. Hız çağını yaşayan dünyaya uyumla boğuşur durur.

Melo

Balık Tarlası Sokağı insanları, çocukların balıklarla konuştuğu zamanları anlatır. Bizim çekingen Melo da bu zamanın öykülerini işiterek büyüdü. Hatta bir gün, o da bir balıkla göz göze gelmeyi başardı. Ptır adını verdiği yüzgeçli dostuna anlatacak öyle çok şey vardı ki. Alınganlıklar, hayal kırıklıkları... Ancak Ptır gelmez oldu. Denizde yolunda gitmeyen bir şeyler vardı ve kimse bunun farkında değildi. Derken Melo, yıllar önce savaştan kaçıp mahalleye göç etmiş Tisu Teyze'yle tanıştı. Aranılan cesaret sohbetlerde, geçmişin öykülerinde ve bir tutam yaratıcılıkta gizliydi...

Çocuk edebiyatımızın en sevilen yazarlarından Sevim Ak, edebiyattaki 30. yılını selamladığı romanı *Melo*'da, yitirilen çevre bilinci ve katılımı kazanılan özgüven üzerine bir öykü anlatıyor.

